

A TARTALOMBÓL

- **Nagycsalád - kis lányom program hírei**
  - *Kislábnym záró- és díjkiosztó rendezvény*
  - *Hamarosan induló új programok*
- **Klímaparát tippek**
  - *Klímaparát háztartásoktól a klímaparát közösségéig*
- **Klímahírek itthon**
  - *Év Fája*
  - *Matrica-harc a szórólapon ellen*
- **Kapcsolódó rendezvények itthon**
  - *Napos Napok*
  - *Tavaszi komposztmester képzés*
- **Klímahírek külföldről**
  - *Melyik ország felelős leginkább a klímaváltozásért*
- **Olvasni- és néznivaló**
  - *A legkisebb piac is számít*
- **Érdekes honlapok**
  - *Zöldköznapok*
- **Klímaparát termékek, szolgáltatások**
  - *Hogyan ismerhető fel a természetes és biokozmetikum*
  - *Bio öblítőszer házilag*

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Mi legyen a megtakarítással?

Avagy mikor beszélünk a „visszacsapó” hatásról?

Mindannyian nagyon örülünk, ha sikerül megtakarításokat elérnünk: egyrészt takarékoskodtunk az erőforrásokkal, így hozzájárultunk ahhoz, hogy a jövő generációk számára is maradjon, csökkentettük környezeti hatásunkat és kibocsátásainkat is, másrészt a családi kasszában is nagy eséllyel több pénzünk maradt. Nem mindegy azonban, hogy megmaradt pénzünket mire fordítjuk!

Ha abból egy új háztartási gépet veszünk – ami eddig nem volt otthon –, akkor fogyasztásunkat nagy valószínűséggel csak rövidtávon csökkentettük, amint elkezdjük használni új gépünket, ismét megnő fogyasztásunk és így kibocsátásaink is... Ugyanez történhet akkor is, ha a megtakarított pénzt energia-intenzív szórakozásra fordítjuk. Ezekben az esetekben beszélünk „visszacsapó hatásról” (*angolul: rebound effect*), amely következtében az elért megtakarítások igazából nem hasznosulnak, és lábnyomunk nem csökken.

Sokkal jobb a helyzet azonban, ha a megtakarítást

- újabb energiatakarékos beruházásra fordítjuk, például szigetelünk vagy (használt) kerékpárt vásárolunk;
- arra használjuk, hogy életminőségünket javítsuk, például bioélelmiszert vásároljunk vagy beiratkozunk egy rég kinézett képzésre, tanfolyamra;
- elmegyünk belőle egy hazai családi nyaralásra, lehetőleg öko-turistaként;
- támogatunk belőle egy jó kezdeményezést; vagy
- esetleg beindítunk egy etikus öko-vállalkozást ☺.

Kíváncsiak vagyunk, hogy kinek milyen tapasztalatai vannak ezzel kapcsolatban, milyen megtakarítás-hasznosítási ötleteket használt családjában. Kérjük, osszák meg velünk ezeket!

Köszönjük ezúton is a közös kislábnymozást, és reméljük, a Nagycsalád – kis lányom projekt végeztével is olvasóink, íróink maradnak!

a GreenDependent Kislábnym csapat:

Antal Orsolya, Vadovics Edina, Baranyi Gabriella és Vadovics Kristóf

A kép forrása: Creative Communities http://www.sustainable-everyday.net/main/?page_id=19

Beszámoló a Kislányom záró- és díjkiosztó rendezvényről

Az április 16-án megrendezett Nagycsalád – kis lányom záró díjkiosztó rendezvényre az ország minden részéről érkeztek nyertes családok és meghívott előadók, 130-an örültünk az eredményeknek és megtakarításoknak.

A programban szerepeltek a projekttel kapcsolatos érdekes előadások, meghívott előadók beszéltek az energiatakarékos és környezetbarát életmód közösségi megvalósításáról, volt gyerek játszóház és kézműves sarok, büfé – elsősorban helyi, bio és fair trade ételekkel –, valamint a várva-várt díjátadás.

Köszönjük minden családnak a részvételt, meghívott előadóinknak az érdekes előadásokat, valamint dr. Fülöp Sándornak, hogy megtisztelte jelenlétével a díjátadást!

A rendezvényen készült további fényképek és a meghívott előadók előadásai a <http://kislabyom.hu/> honlapról letölthetők.

Hogyan tovább?

Kislányom hírlevél

Bár a Nagycsalád – kis lányom programnak vége, a **Kislányom hírlevél nem szűnik meg!** Terveink szerint az átmenetileg havonta megjelenő kiadványt igyekszünk továbbra is érdekes hazai és külföldi hírekkel és hasznos energiatakarékos tippekkel megtölteni. A Kislányom hírlevél eddigi összes száma letölthető a <http://kislabyom.hu/letoltheto-anyagok/43-hirlevel/53-hirlevelek.html> oldalról, és az ezentúl megjelenő számok is elérhetők lesznek majd ugyanitt.

Kislányom Közép-Magyarországon is!

A Nagycsalád – kis lányom program a támogatási konstrukció miatt a vidéki (nem közép-magyarországi) régiókat célozta meg, a képzések és rendezvények a vidéken élő családok bevonásával zajlottak. Azoknak a közép-magyarországi családoknak, akik érdeklődtek a program iránt, de a feltételek miatt nem vettek részt benne, örömmel jelentjük, hogy **nemsokára kezdődik a Kislányom közép-magyarországi folytatása!** A tervek szerint a 2011 ősztől induló program menete hasonló lesz a korábbihoz: elsőként energiatakarékos képzéseket szervezünk a családoknak, akik később egy verseny keretében megmutathatják, hogy hogyan kamatoztatják az elsajátított tudást saját otthonukban. További információk hamarosan elérhetők lesznek a honlapunkon (<http://www.kislabyom.hu>) illetve a Kislányom hírlevélben is folyamatos tájékoztatást adunk a programról és a jelentkezés menetéről.

Közösségek közötti országos és európai energiatakarékosági verseny

Azok a vidéki családok se keseredjenek el, akik (továbbra is) szeretnének részt venni energiatakarékosági kapcsolatos versenyben, hiszen **2011 ősztől indul az EnergiaSzomszedság program**, amely egy országos, közösségek közötti energiamegtakarítási verseny. A versenyhez az ország bármely területéről bárki csatlakozhat majd, előképzettség nem szükséges. A programban részt vevő versenyzőknek elsőként 6-8 háztartásból, családból álló közösségeket (ún. EnergiaSzomszedságokat) kell majd alakítaniuk, megtakarításra vonatkozó vállalásokat tenni, végül a megspórolt energia mennyiségét a többi versenyző szomszedság megtakarításaival összehasonlítani. Fontos, hogy a közösség tagjai nem kell, hogy a való életben is szomszédok legyenek, az EnergiaSzomszedság virtuális szomszedságot takar, ahol a „lakókat” a közös cél, a minél több energia megspórolása köti össze.

A verseny nem csak egy adott ország közösségei között, hanem a programban részt vevő országok között is folyik. Összesen 16 ország méri össze, hogy a program során mennyi energiát sikerült megtakarítani.

További információkat és a csatlakozás részleteit szintén a Kislányom hírlevélben, valamint a [GreenDependent Egyesület honlapján](http://www.greendependent.hu) tesszük közzé hamarosan.

Siker-sztorik a Nagycsalád – kis lábnyom projektből – 2. rész

A verseny és a program végén kíváncsiak voltunk, hogy vajon mekkora lehet a legjobban szereplő 21 család egy főre eső átlagos karbon-lábnyoma, ezért végeztünk egy kis számítást a karbon-kalkulátorba a verseny során bevitt adatok alapján. Számításaink (ld. táblázat) reménykeltőek: azt mutatják, hogy a nyertes családok karbon-lábnyoma lényegesen alacsonyabb a magyar és az uniós átlagnál. Bizonyos számítások szerint, ha mindenkinek ekkora lenne a karbon-lábnyoma, sokkal közelebb lennének a fenntartható szén-dioxid kibocsátási szinthez.

21 nyertes nagycsalád karbon-lábnyoma	Átlagos magyar karbon-lábnyom	Átlagos EU karbon-lábnyom
2 t/év/fő	5,6 t/év/fő	8,2 t/év/fő
<i>Téli hónapok alapján!</i>	<i>Tartalmazza: az élelmiszertermeléshez, hulladékkezeléshez, valamint állami szolgáltatásokhoz (pl. egészségügy) kapcsolódó 1 főre eső kibocsátásokat is.</i> <i>(Forrás: Európai Környezetvédelmi Ügynökség, 2008)</i>	

Következő számunkban a nyertes családok mindennapi gyakorlatából osztunk meg tippeket arra vonatkozóan, hogy hogyan élnek ők kis karbon-lábnyomon!

Klímabarát háztartásoktól a klímabarát közösségekig

Nagy örömmel a „Nagycsalád – kis lábnyom” projektben résztvevő családok közül néhányan fontolgatják, hogyan tudnák továbbadni a projekt során tanultakat, saját jó gyakorlatukat, és/vagy hogyan tudnák mindezt másokkal együtt, közösen és közösséget formálva tenni.

A fenntartható energiahasználati szokások megtartásában és továbbfejlesztésében nagyon lényeges a közösség szerepe: ha tetteinkkel nem vagyunk egyedül, ha azokat mások is értékelik, követik, ha másoktól is ötleteket kaphatunk és nekik saját tapasztalatunkat továbbadhatjuk, sokkal nagyobb eséllyel és lelkesedéssel leszünk és maradunk tudatos energiahasználók. Ezért tartjuk fontosnak a klíma-koordinátorok, és a segítségükkel alakuló közösségek szerepét, ezért készítettük el útmutatónkat minden lelkes klímabarát közösséget szervező és szervezni készülő személynek.

Klíma-koordinátor vagy klímabarát közösséget szervező bárki lehet, aki kész a változásra és közösségi szinten, a gyakorlatban is szeretne tenni valamit! Nem kell bonyolult dologra gondolni: kezdetnek az is elég, ha a téma iránt érdeklődő barátainkkal leülünk egy kis házi süti és tea, kávé vagy egy üveg bor mellett ötletünket megbeszélni, hogy aztán velük együtt másokat is megmozgathassunk – és ehhez a megmozgatáshoz tud reményeink szerint a projekt során készített útmutató segítségével, kiindulópontot, inspirációt adni!

Az útmutatóban megtaláljuk a klímaváltozással kapcsolatos ismereteket, megismerhetjük a karbon-lábnyomot és számítását, valamint abban is segítséget kapunk, hogy miképp mérjük fel és tegyük rendbe otthonunk energiafogyasztását. Minden fejezetben találhatóak ötletek és útmutatás is arra nézve, hogy hogyan tudjuk hallgatóságunk számára ezeket az ismereteket hatékonyan átadni.

Másrészt elgondolkozhatunk és olvashatunk a kommunikációról, háztartásunkon kívül közösségi rendezvényeink karbon-lábnyomáról, és a közösségek szervezésének néhány nagyon fontos feltételéről is. Végül, a kiadványban igyekeztünk bemutatni minél több, a gyakorlatban megvalósított vagy éppen most megvalósuló példát.

A kiadványon kívül a következőkkel tudunk még klímabarát közösségek elindításában segíteni:

- A **kislábnyom honlapon** megtalálhatók a képzéseken elhangzott előadások, minta audiók és vetélkedők a megoldásokkal együtt – ezeket minden lelkes szervező a forrás megjelölésével felhasználhatja – annyit kérünk csak, hogy ha valaki használja a kislábnyom anyagokat, szóljon nekünk, hogy együtt örülhessünk, és a Kislábnyom hírlevélben a jó hírt közölhessük;
- A hamarosan induló **EnergiaSzomszédtság projektünk** során fogunk klíma-koordinátor, vagy más néven energia-mester képzést szervezni, szakmai támogatást nyújtani, szívesen látunk majd minden érdeklődőt;
- A **kislábnyom honlapon működő fórumban** bárki indíthat közösségszervezéssel kapcsolatos eszmecserét, a tapasztalatokat, nehézségeket, sikereket tehát ott is megbeszélhetjük!

Jó szervezkedést kívánunk!

Év Fája

Az Ökotárs Alapítvány Magyarországon ismét meghirdeti az Év Fája vetélkedőt, melyre bármilyen magánszemély vagy csoport, szervezet jelölheti kedvenc fáját.

Az Év Fája pályázat az Európai Év Fája versenyhez kapcsolódik. A vetélkedő célja, hogy a fák természetben betöltött szerepén keresztül hívja fel az emberek figyelmét a környezettudatosságra.

Beadási határidő: 2011. június 20.

Az Év Fája programmal vagy a nevezéssel kapcsolatban további információ: Sólyom Éva (Tel.: 411-3500, solyom@okotars.hu), illetve <http://evfaja.okotars.hu/>

500 éves hárs lett az Európai Év Fája

"A Hargita megyei fát egy internetes szavazás alapján választották idén az Európai Év Fájának. Magyarországról a letenyei platán került be a versenybe, harmadik lett." (Tovább: Nők Lapja Cafe 2011. 03. 11.)

Tavaly a Letenyei Platán lett az Év Fája

Matrica-harc a szórólapok ellen

Csak legális forrásból évente 84 millió kilogrammnyi direktmarketing-anyagot kap a lakosság, ráadásul a reklámhordozó papírok problémája összetett: egyfelől adatvédelmi szempontból szükséges a jelenlegi rendszer felülvizsgálata, másfelől el kell érni, hogy a címzetlen küldemények aránya lényegesen csökkenjen.

Egyéni tapasztalatok is motiválták az Öko-Pack Nonprofit Kft. munkatársait abban, hogy március elején meghirdették a "Nem kérek szórólapot!" akciót - mondta el *Hankó Gergely*, a társaság PR-vezetője.

A kezdeményezés keretében az akcióhoz csatlakozók a cég által tervezett matricák postládákra történő helyezésével nyilváníthatják ki, hogy nem kérnek a szórólapokból.

Teljes cikk:

http://kornyezetbarat.hulladekboltermek.hu/hirek/1115/017017/20110413_matrica_harc_a_szorolapok_ellen_1.htm

Forrás: <http://www.zipmagazin.hu> (Zöld Ipar Magazin)

Nem kérünk szórólapot!

Évente több, mint 26kg szórólapot kapunk fejenként, amiért kb 80kg fát kell kivágní! Letölthető a www.hulladek.eu oldalról.

Legyünk energiahatékonyak, de miből?

Már a lakosság több mint 80 százaléka foglalkozik energiahatékonysági beruházás gondolatával, igaz, még sokan egyáltalán nem vagy csak keveset költenének rá - állapítja meg a Forsense Piackutató és Stratégiai Tanácsadó Intézet és az energiainfo.hu közös felmérése.

A megkérdezettek egyötöde legfeljebb tízezer forintot, ugyancsak egyötöde legfeljebb 100 ezer forintot szánna ilyen beruházásra. Legalább 500 ezer forintot 15 százalék, akár egymilliót pedig további öt százalék költene erre a célra. A többi megkérdezett kitérő választ adott. Egy év alatt csaknem a felére, 30-ról 16 százalékra csökkent azoknak az aránya, akik egyáltalán nem foglalkoznak ezzel a kérdéssel.

A felmérés további részletei: http://www.greenfo.hu/hirek/hirek_item.php?hir=27335

2020: építési engedélyt csak közel nulla energiaigényű épület kaphat!

A CO₂-kibocsátás növekedése nem a Földet veszélyezteti - hiszen évmilliárdos története során bolygónk már több magas széndioxid-koncentrációt kihevert - hanem az emberi civilizációt - hangzott el a Magyar EPS Hőszigetelőanyag Gyártók Egyesületének (MEPS) konferenciáján, amit a „Közel nulla energiaigényű épületek hőszigetelése” témakörében tartották a Construmán.

A tanácskozás azokra a komoly szakmai kihívásokra kívánt megoldásokat találni, amelyek elé az Európai Parlament és Tanács 2010. május 19-én kiadott (2010/31/EU) irányelve állítja az építészeket és kivitelezőket.

A tervezet szerint ugyanis a tagállamoknak 2020. december 31-ig biztosítaniuk kell, hogy valamennyi új épület közel nulla energiaigényű legyen.

Teljes cikk: http://www.napiotthon.hu/tart-farticle-4-1450/2020_epitesi_engedelyt_csak_kozel_nulla_energiaigenyu_epulet_kaphat

Rendhagyó gödöllői klíma-klub: kerti cserebere és garázs bazár

Időpont: 2011. április 30. de. 11 órától

Helyszín: Gödöllő, Regina Ház (Röges u. 66.)

A GreenDependent Egyesület szeretettel vár minden klubtagot és érdeklődőt áprilisi rendezvényére, amelyet a Regina Alapítvánnyal közösen szervez.

A kerti cserebere célja, hogy az érdeklődők palántát, virághagymát, facsemetét, magvakat, komposztot és egyéb kerti eszközöket cserélhessenek egymás között, miközben megoszthatnak egymással kertészkedéssel kapcsolatos tippeket, ötleteket is.

Garázs-bazár: a Regina Fórum az eddig kapott adományokból vásárt rendez. Többek között bútorok, biciklik, konvektor, nyomtató, számítógép monitor, vasaló kerül értékesítésre. Az eladásra szánt tárgyak fotói megtekinthetők a [Gödöllői Regionális Hírportálon](#).

A csere-bere és garázs-bazár közben lehetőség lesz bográcásban főtt ételt kóstolni, valamint a délután folyamán megnézni „A jövő farmja” c. filmet.

További információk a rendezvényről és a Regina Fórumról: <http://www.hedvig.hu/cikk/20110401/garazs-bazar-a-regina-nohazban>

Napos Napok

2011. május 5-12.

Az **Európai Solar Days** egy olyan, több európai államra kiterjedő nemzetközi kampány, mely mind az Európai Unió, mind pedig a nemzetközi napenergia szövetség támogatását bírja. Ebben a 2011 és 2013 között zajló, három éven át tartó európai együttműködésben 17 partnerország vesz részt, a magyarországi partner a **Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata (Kótháló)**. A Kótháló minden évben május 5-12 között szervezi meg Magyarországon az Európai Solar Days-hez kapcsolódó programsorozatot.

A kampány célja, hogy felhívják a magyar lakosság figyelmét a napenergia előnyeire, a benne rejlő lehetőségekre, valamint ezek környezettudatos hasznosíthatóságára. A Kótháló lehetőséget kínál a köz-, a magán- és a civil szféra mindazon résztvevője számára, akik aktívan részt kívánnak venni ebben a napenergia népszerűsítését célzó kampányban. Kérnek és segítenek mindenkit abban, hogy ki-ki saját partnereivel együttműködve szervezzen programokat a magyarországi Napos Napok keretében!

A kampány honlapja: <http://www.naposnapok.hu>

Kapcsolat: naposnapok@kothalo.hu

Ipari katasztrófák árnyékában - közéleti konferencia

Időpont: 2011. máj. 6. - 2011. máj. 8.

Helyszín: TIT Stúdió Egyesület 1113 Budapest Zsombolyai u. 6.

A TIT Kossuth Klub Egyesület, a Le Monde diplomatique és a transform! magyar és kelet-közép-európai szerkesztőségei, a TIT Stúdió Egyesület, a Levegő Munkacsoport, valamint az Eszmélet folyóirat közös rendezvénye a Budapesti Francia Intézet támogatásával.

A konferencia nyelve: magyar és francia, szinkrontolmácsolással.

A részvételhez regisztráció nem szükséges!

Részletes program: http://www.greenfo.hu/programajanlo/programok_item.php?id=5549&kateg=0

Tavaszi komposztmester képzés

Időpont: 2011. május 7. 09.30 - 16.00

Helyszín: Klebelsberg Kultúrkúria - Közösségi Ház, 1028 Budapest, Máriaremetei út 37.

A Komposztforum Magyarország Egyesület egész napos - komposztálási bemutatóval és vásárral egybekötött - komposztkomposztmester képzést tart.

Részvételi díj: 5.000,- Ft

Forrás: <http://tudatosvasarlo.hu/esemeny/tavaszi-komposztmester-kepzes>

Honlap: <http://www.komposztforum.hu/>

Mennyi a szén-dioxid kibocsátásunk és a légkör szén-dioxid tartalma?

Erre vonatkozóan egyrészt jó hírünk van az Európai Környezetvédelmi Ügynökség számításai alapján, amelyet a [greenfo](#) tett közzé: **a recesszió miatt rekord mértékben csökkent az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása Európában 2009-ben, ami azt jelenti, hogy az Európai Unió az ígérthez képest előbbre van a káros gázok kibocsátásának csökkentésében!**

A dániai székhelyű uniós intézmény adatai szerint 2009-ben 7,2 százalékkal csökkent a kibocsátás - 4,60 milliárd tonna szén-dioxidnak megfelelő mennyiségre a 2008. évi 4,96 milliárd tonnáról -, ami a legnagyobb 1990 óta, amikor megkezdődött az adatgyűjtés. A 360 millió tonnát kitevő csökkenés nagyjából Spanyolország, vagy Lengyelország éves kibocsátásának felel meg.

A környezetre káros gázok kibocsátása 17,6 százalékkal csökkent Európában 1990 óta. Az Európai Uniónak az a célja, hogy 2020-ra az 1990. évi 5,59 milliárd tonnás szinthez képest 20 százalékkal csökkenti a kibocsátást.

Másrészt ugyanakkor, globális szinten továbbra is növekszik a légkör szén-dioxid tartalma. A [co2now.org](#) honlap alapján 2011. márciusában a szén-dioxid tartalom 392,4 ppm volt, ami a mérések alapján magasabb, mint a korábbi évek márciusi adatai. A tudomány jelenlegi álláspontja szerint az értéket 350 ppm alá kellene csökkenteni!

Melyik ország felelős leginkább a klímaváltozásért?

Hajlamosak vagyunk erre a kérdésre azt válaszolni, hogy Kína... és az Egyesült Államok... és emellett úgy érezni, hogy Magyarországon mi kevésbé vagyunk felelősek, hisz kis ország vagyunk... Érdemes tanulmányoznunk a [Guardian c. angol lap](#) által összegyűjtött alábbi adatokat, mert ugyan igaz, hogy az országok listáján a 61. helyen állunk, 1 főre jutó kibocsátásunk magasabb, mint a világtátlag (és a fenntarthatónak gondolt 2 tonna/fő érték!), és az 1850 óta összesen felhalmozott szén-dioxid kibocsátásunkból származó történelmi felelősségünk sem elhanyagolható: a 186 országot tartalmazó listán a 36. ill. 29. helyen állunk...

A fogyasztásból származó kibocsátások számítása más logikát követ, mint a többi számítás, mert sokan azt mondják, ha az országok határain belül keletkező kibocsátásokkal számolunk, a kapott kép nem a valódi felelősségünket mutatja, hiszen például Kínában rengeteg terméket az észak-amerikai vagy épp az európai fogyasztási igények kielégítése céljából gyártanak – ezért igazságosabb lenne, ha ezeket a kibocsátásokat a fogyasztók számlájára íránk. Ez a fajta számítás tehát egy ország kibocsátásainak meghatározásakor az exportált termékekhez kapcsolható kibocsátásokat kivonja, az importáltakhoz kapcsolhatókat pedig hozzáadja a végső értékhez. Sajnos csak 2001-es adatok állnak rendelkezésre, de a kapott értékek ennek ellenére elgondolkodtatóak...

Jelenlegi CO2 kibocsátás, millió tonna (2009)	
1. Kína	7711
2. USA	5425
3. India	1602
4. Oroszország	1572
5. Japán	1098
6. Németország	766
7. Kanada	541
8. Dél-Korea	528
9. Irán	527
10. Egyesült Királyság	520
61. Magyarország	50

1 főre eső CO2 kibocsátás, tonna (2009)	
Ausztrália	19,6
USA	17,7
Oroszország	11,2
Németország	9,3
Egyesült Királyság	8,4
Kína	5,8
India	1,4
<i>Világtátlag</i>	4,5
<i>Európai átlag</i>	7,1
<i>Afrikai átlag</i>	1,1
Magyarország	5

Fogyasztásból származó kibocsátások, tonna/fő (2001) minden üvegházgázt számítva	
1. USA	29
2. Ausztrália	21
3. Kanada	20
4. Svájc	18
5. Finnország	18
6. Hollandia	17
7. Belgium	17
8. Írország	16
9. Ciprus	16
10. Egyesült Királyság	15
29. Magyarország	9,5

Történelmi kibocsátás, % (1850 - 2007)	
1. USA	28,8
2. EU (27 ország)	26,25
3. Kína	9
4. Oroszország	8
5. Németország	6,9
6. Egyesült Királyság	5,8
7. Japán	3,9
8. Franciaország	2,8
9. India	2,4
10. Kanada, Ukrajna	2,2
36. Magyarország	0,36

1 főre eső történelmi kibocsátás, tonna (1850 - 2007)	
1. Luxemburg	1429
2. Egyesült Királyság	1127
3. USA	1126
4. Belgium	1026
5. Csehország	1006
6. Németország	987
7. Észtország	877
8. Kanada	780
9. Kazahsztán	682
10. Oroszország	666
29. Magyarország	423

Nagycsalád – kis lányom: projektbemutató kiadvány családi esettanulmányokkal

A „Nagycsalád – kis lányom” projekt során készített utolsó nyomtatott kiadványunkban röviden összefoglaltuk a projekt céljait, eredményeit, de a legfőbb hangsúly a családok által a Kislányom Energiatakarékosági Verseny során készített „pályaművek” bemutatásán van.

Azt szeretnénk bemutatni gyakorlati példákon keresztül, hogy igenis megvalósítható egy klímabarát, energiatakarékos életmód nagyobb befektetések nélkül is!

A kiadvány **letölthető innen**.

Miért fenntarthatatlan, ami fenntartható?

Szerző: Lányi András - Farkas Gabriella

Kiadó: L'Harmattan

Kiadás éve: 2001

Nyelv: magyar

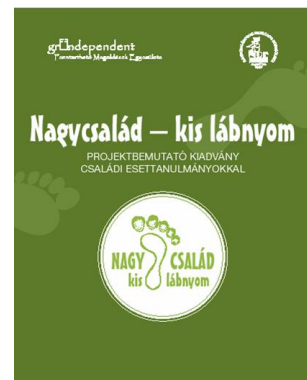
Oldalszám: 311

Ár: 2900 Ft

Az ökológiai fenntarthatóság szempontjainak megfelelő kezdeményezések a társadalmi-gazdasági fenntarthatóság feltételeinek híján nem gyakorolnak környezetre vonzerőt, a résztvevőktől aránytalanul nagy áldozatot követelnek, fennmaradásuk is kétséges. A falvak újjáélesztéséhez, a környezetbarát fejlesztésekhez szükséges feltételek nem adóttak, de nem is elérhetetlenek, a kibontakozás egyik legfőbb akadálya az együttműködés hiánya.

Lesz-e a csírából növény, hoz-e virágot, gyümölcse megérik-e, vagy elveri a jég? – a földet művelő ember tudja, hogy ezeket a kérdéseket a mezőgazdaságban soha nem lehet előre megválaszolni. Az egyre szélsőségesebb forduló időjárás viszontagságait mifelénk tetézik az agrárpolitika kiszámíthatatlan változásai. Lesz-e még ereje a marhavagonkori népvándorlás hullámainól sújtott, nemzedékről-nemzedékre megtizedelt és kifosztott magyar vidéknek, hogy a saját lábára álljon, s első lépésként helyreállítsa az ország önrendelkezését legalább az élelmezés terén? Vagy „Európa éléskamrája” most lesz csak igazán „három-millió koldus országa”? Mindezt megmutatja a jövő. E kötet lapjain az olvasó csupán látteleket talál, úti beszámolókat a vidékfejlesztés rögös útján próbálkozó közösségekről, emberekről.

Forrás: <http://tudatosvasarlo.hu/konyv/miert-fenntarthatatlan-ami-fenntarthato>

A legkisebb piac is számít

Videó a Védegylet megbízásából arról, hol érdemes élelmiszert vásárolni..

„Európában illegális piacok nyílnak, mert a jó minőségű, termelői élelmiszer nem kapható az áruházakban. A kistermelők részben emiatt mennek tönkre világszerte. Az ENSZ vizsgálatai szerint az éhezők többsége korábban termelő volt. Ha Ön vásárlóként szeretne változtatni ezen, érdemes termelői piacra járnia, mert ott jobb minőségű élelmiszerhez juthat, és ezzel segítheti a közelében élő termelőket is.” (Zöld Pók Alapítvány)

A 15 perces videó megtekinthető itt:

http://www.youtube.com/watch?v=fgTeSojMAtQ&feature=player_embedded#at=843

Kofa és vásárló a Liliomkertben
Forrás: <http://liliomkert.lapunk.hu>

New York Farm City

New Yorkban is egyre népszerűbb és keresettebb a helyi – azaz pl. a szomszéd ház hátsó udvaráról származó - vegyszermentes zöldség és gyümölcs!

A kereslet kielégítésére egyre többen kezdenek gazdálkodni ott, ahol még van szabad hely: háztetőkön, foghíjtelteken és parkokban. A városi gazdaságok gyakran oktatási céllal is működnek és örömmel látnak vendégül iskolás csoportokat, érdeklődőket. Van, aki a (bio)piacok valamelyikén értékesíti az áruját, mások a háztetőn lévő kertből „szállítják” az árut a lépcsőházban található „kereskedésbe”.

Zöldellő ágyások és gyertyafényes hálaadás-vacsora az őszi betakarítások után a Brooklyn Grange Farmon

A kezdeményezéseket bemutató videó megtekinthető itt: <http://vimeo.com/22239020>

Forgó Morgó, az energia tanácsadó

<http://www.energiakalkulator.hu/>

A környezettudatos szemléletet, az energiahatékonyság növelését és az elektronikai hulladékok visszagyűjtését és környezetbarát feldolgozását népszerűsítő Forgó Morgó programot - az EU célkitűzéseire csatlakozva - öt éve indította el a háztartásigép-gyártó és -forgalmazó vállalatokat tömörítő CECED Magyarország Egyesülés és a legnagyobb hazai elektronikai hulladékok kezelését koordináló szervezet, az ELECTRO-COORD Magyarország Kht.

A kampányban Forgó Morgó, a kedves villanyóra rajzfilm-figura tanít bennünket, hogy hogyan hűtsünk, mossunk, főzünk, porszívózzunk energiatakarékosan, környezetbarát módon. Magyarországon a régi háztartási gépek aránya 35-40%, az egyik legmagasabb az EU tagállamok közül. Sokan nem tudják, hogy ezek a régi készülékek mekkora többletköltséget okoznak a háztartásoknak a magas energiafelhasználásuk miatt, és mennyire szennyezik a környezetet. Forgó Morgó további titkokkal ismerteti meg minket internetes honlapján, ahol további információt találunk a programokról és a „Keressük az ország legöregebb háztartási gépeit” versenyről.

Szelektív

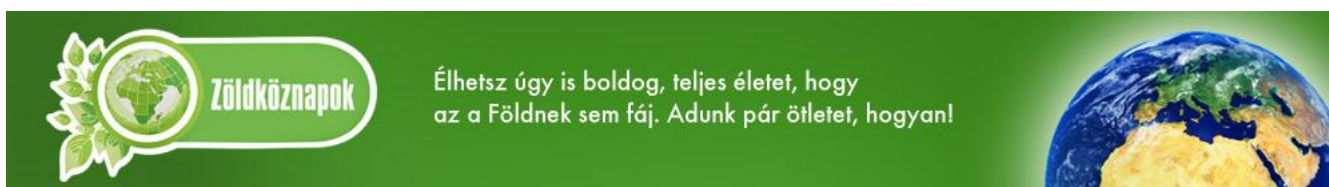
<http://szelektiv.hu/>

A Szelektív.hu fő célja a szelektív hulladékgyűjtéssel és újrahasznosítással kapcsolatos ismeretek és hírek rendszerezése. Az oldalon a különböző hulladékfajtákkal kapcsolatos fontos tudnivalók és cikkek tematikusan rendszerezve vannak a jobb átláthatóság érdekében. Az oldal szerkesztői fontosnak tartják a környezeti nevelést, a megfelelő tájékoztatást és a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítését, hiszen a fenntartható jövő kulcsa a felnövekvő generációk kezében van.

Zöldköznapi

<http://www.zoldkoznapi.hu/>

A Zöldköznapi oldal életünk minden területére tartogat olyan ötleteket, amelyekkel környezetbarátabbá alakíthatjuk mindennapjainkat. Legyen szó az otthonunkat érintő kérdésekről (környezetbarát takarítás, házfelújítás és építés, fűtés, világítás), az egyéni tevékenységekről (étkezés, szépségápolás) vagy közösséget (is) érintő kérdésekről (vásárlás, közlekedés, szabadidő eltöltése stb.), ezen a honlapon sok hasznos ötletet és tanácsot kaphatunk, ha szeretnénk csökkenteni ökológiai lábnyomunkat.

A magyar Slow Food oldal

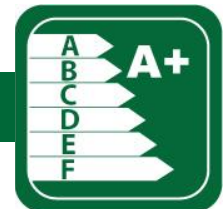
<http://www.slow-food.hu/>

A Slow Food egy nemzetközi mozgalom, amely az egyes országok és régiók étkezési hagyományainak, a helyi "étkultúrának", a "gasztro-kulturális" sokrétűségnek a megőrzése, védelme érdekében jött létre. A helyhez kötődő termények, termékek, élelmiszerek, ételek, étkezési hagyományok támogatására alakult civil szerveződés 1989-ben olasz alapokon, Párizsban jött létre. Elnevezésével a gyorsétkezési „fast food” étkezési stílus ellentétéjére, a „lassú”, odafigyelő, a hagyományos és nemes táplálkozásra irányítja a figyelmet.

Mi itthon ezt a kezdeményezést leginkább "komótos étkezésnek" hívjuk. A mozgalom elsődleges célja a helyi gasztro-kulturális értékek megőrzése, annak sikeres hasznosítása, az érintett közösségek és vállalkozások fennmaradásának és gazdasági sikerességének támogatása.

Hol és hogyan vásároljunk életképes palántákat?

Hol szerezzünk be új dísz- vagy fűszernövényeket? A piacon, kertészetekben, szupermarketben vagy csomagküldő szolgálatnál? Hogyan kérdezzünk okosan? Mire figyeljünk oda? Az „akciós” növényt megéri megvenni?

Számos kérdésünkre választ kaphatunk az [ötvenentul.hu](http://www.otvenentul.hu) hasznos tippekkel teli cikkében:
<http://www.otvenentul.hu/tavas/15844>

ARTESAN – kézi készítésű egyedi tárgyak, minőségi skandináv termékek „otthonról-otthonra”

„Termékeink kiválasztásánál mindig szem előtt tartjuk, hogy hagyományos kézműves technikákkal organikus, természetes, valamint a lakberendezéshez kapcsolódó iparágakból származó maradék anyagok újrahasznosításával készüljenek. A háziipari körülményekből fakadóan saját termékeink egyediak, személyesek és limitált példányszámban készültek.”

Forrás és termékek: <http://www.artesan.hu>
Lakberendezési ötletek, sok újrahasznosítás: <http://artesan.blog.hu/>

Hogyan ismerhető fel a natúr- és biokozmetikum?

A bio – és natúrkozmetikumok népszerűségét meglovagolva a szépségipar ontja magából a természetes ezer szinonimáját felsorakoztató feliratokat. A szaporodó jelölések világában könnyű elveszni. A Tudatos Vásárló magazin összeállítása segít eligazodni a védjegyek között: <http://tudatosvasarlo.hu/cikk/hogyan-ismerhető-fel-natur-es-biokozmetikum>

Bio- és natúrkozmetikumok jelzései

Az ÖKO-TEST minősítés

Az ÖKO-TEST egy 1985 óta létező német nyelvű fogyasztóvédelmi magazin. Fő tevékenységi köre termékcsoportok vizsgálata és értékelése, elsősorban egészségkárosító hatásuk és ökológiai kockázatuk szerint.

Rúzsok, tisztítószer, kutyaeledel, mélyhűtött élelmiszerek, dezodorok, vezeték nélküli telefonok, bébi ételek - nincs olyan termékcsoport, amit az ÖKO-TEST-nél ne tesztelnének rendszeresen a termék összetevői, funkcionalitása, tartóssága és még számos egyéb szempont alapján.

Ugyanakkor fontos, hogy az ÖKO-TEST minősítés nem egyenlő az ellenőrzött ökológiai minősítéssel! Sokan azt gondolják, hogy a terméken feltüntetett ÖKO-TEST minősítés („sehr gut”=nagyon jó és „gut”=jó) garanciát ad arra, hogy a termék garantáltan ellenőrzött gazdálkodásból származó összetevőket tartalmaz, ez azonban nem így van!

Forrás és további információ: http://bionatura.blog.hu/2011/02/03/az_oko_test_minosites

Bio öblítőszer házilag

Az ÖKO-TEST magazin ugyan nem tesztelte az alábbi házilag elkészíthető öblítőszer, de az összetevőit elnézve nem nehéz ellenőrzött gazdálkodásból származó verziót készíteni belőle ☺ A recept a <http://bionatura.blog.hu> oldalon olvasható.

„**Elkészítés:** A fél literes flakonba/üvegbe tegyél kb. 0,5 dl bio almaecetet, töltsd fel vízzel a flakon nyakáig és helyezd bele kedvenc illóolajaidat. Csavard rá a kupakot a flakonra és jól rázd fel. Minden mosás előtt rázd fel az üveget!

Használata: helyezd bele a mosógép öblítőrekeszébe ugyanolyan mennyiségben mintha rendes bolti öblítőt tennél bele. A ruha puha lesz és jól vasalható.”

Hozzávalók:

- fél literes ásványvizes flakon (vagy díszes üveg ízlés szerint)
- bio almaecet
- víz
- illóolajok

Forrás és további öblítős tippek, praktikák: http://bionatura.blog.hu/2011/02/06/ruhaoblitoszer_hazilag_le_a_draga_oblitokkal

Hasznos információk, kapcsolat

A projektben résztvevő családokat extra ajándékokkal az alábbi cégek támogatták:

<p>Ajándékutalvány ZÖLDBOLT - Környezetbarát termékek</p> 	<p>Kerékpáros táskák CANGIRA</p>
<p>Belépő családi programra étel és italfogyasztással - KOBUCI Kert</p> 	<p>Extra kerékpár BIKETIME Kerékpárüzlet és szerviz</p>

Régió	Régiós titkár	E-mail
Felső-Duna (Győr)	Horváth Hajnalka Tel.: 70/776-0011	horhajni@gmail.com
Balaton (Lesencetomaj)	Molnárné Budai Angelika Tel.: 70/614-4978	angelika.budai@gmail.com
Al-una (Pécs)	Várdainé Kiss Krisztina Tel.: 70/332-3514	vardaikr@t-online.hu
Észak-Magyarország (Fót, Eger)	Bertalan Zoltánné, Angéla Tel.: 70/339-2955	bertalan.z@fibermail.hu
Közép-Magyarország (Monor)	Szőnyiné Gábor Mária Tel.: 70/934-3339 Vítálsiné Malik Judit Tel.: 70/934-3340	szonyis@monornet.hu juveno@citromail.hu
Felső-Tisza (Püspökladány)	Szilágyiné Kerekes Margit Tel.: 70/776-0877	sznkmmar@gmail.com
Dél-Alföld (Orosháza)	Benedek Szilvia Tel.: 70/332-3509	bszilvi0502@freemail.hu

Szerkeszti: Antal Orsolya és Vadovics Edina
Közreműködött: Baranyi Gabriella és Vadovics Kristóf
Design: Iconica Bt.
Szerkesztőség: GreenDependent Egyesület
2100 Gödöllő, Éva u. 4.

Tel.: 06-28-412-855
E-mail: info@greendependent.org
Honlap: www.greendependent.org
Nagycsalád – kis lányom program: www.kislabyom.hu
Az első két havi szám kivételével megjelenik minden második héten.